

**Региональная олимпиада по родным (татарскому, чувашскому,
мордовскому) языкам и литературе – ЧУВАШСКИЙ ЯЗЫК
2025-2026 уч. г. – Региональный этап – Ответы – 9 кл.
(продолжительность 180 мин.)**

1. Черемуха.

Тёрёс хуравшан – 5 балл

2. *Шурă* – белый, *шупка сарă* – бледно-желтый, *шупка хёрлĕ* – бледно-розовый (бледно-красный), *хура* – черный. *Симĕсленме* – зеленеть, *хăмăрланма* – буреть, становиться коричневым, *хуралма* – чернеть.

Тĕс ячĕсемшĕн – 0,5-шер балл (тупнăшан – 0,25-шер балл, куçарнăшан – 0,25-шер балл), пĕтĕмпе – 2 балл. Глагол- семшĕн – 1-ер балл (тупнăшан – 0,5-шер балл, куçарнăшан – 0,5-шер балл), пĕтĕмпе – 3 балл. Пурĕ пĕрле – 5 балл.

3. *Шана* – лягушка, *вăрăм туна* – комар.

Шана сăмахшан – 2 балл, вăрăм туна сăмахшан – 3 балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.

4. *Киленмест*. Глагол *çумне хушăнакан çуклăх паллисем*: 1) *-м, -ма(-ме), -мас(-мес)* аффикссем (*тухман, тухмарĕ, тухмастăн*); 2) *ан, мар, çук* татаксем (*ан тух, тухмалла мар, тухас çук*).

Глагол тупнăшан – 2 балл, кашни аффиксна татакшан – 0,25-шер балл, кашни тĕслĕхшĕн – 0,25-шер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.

5. *Вăрăм сапака çинче пиçсе çитнĕ хура çĕмĕрте пуртеюратса çиеççĕ.*

Кашни аффиксшан – 1-ер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.

6. 1) *Ыйту сăмахĕсемпе*; 2) *Ыйту татакĕсемпе.*

Кашни мелшĕн – 1-ер балл, ыйтусемшĕн – 0,5-шер балл.

Пĕтĕмпе – 5 балл.

7. Улăп – пулă.

Пĕр сăмахне пĕлнĕшĕн – 2 балл. Иккĕшне те пĕлсен – 5 балл.

8. а) М. Федоров. «Арçури» – баллада;

б) К. Иванов. «Нарспи» – поэма;

в) П. Хусанкай. «Эпир пулнă, пур, пулатпăр» – сăвă;

г) Çеçпĕл Мишши. «Чăваш чĕлхи» – сăвă;

д) И. Яковлев. «Чăваш халăхне панă халал» – халал.

Кашни хуравшан – 1-ер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.

9. **Кашни йĕркешĕн – 1-ер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.**

10. **Пĕтĕмпе – 5 балл.**

Пурĕ пĕрле 50 балл.

**Региональная олимпиада по родным (татарскому, чувашскому,
мордовскому) языкам и литературе – ЧУВАШСКИЙ ЯЗЫК
2025-2026 уч. г. – Региональный этап – Ответы – 10 кл.
(продолжительность 180 мин.)**

1. **Илемлĕ те витĕмлĕ ят панăшăн – 5 балл.**
2. *Йытă* – собака, *йĕке хĕре* – крыса.
Йытă сăмахшăн – 2 балл (тупнăшăн – 1 балл, куçарнăшăн – 1 балл), *йĕке хĕре* сăмахшăн (тупнăшăн – 1 балл, куçарнăшăн – 2 балл) – 3 балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.
3. *Сăрхăнмасть, яманнипе.* Глагол *çумне* хушăнакан *çуклăх* паллисем: 1) *-м, -ма(-ме), -мас(-мес)* аффикссем (*тухман, тухмарĕ, тухмастьн*); 2) *ан, мар, çук* татаксем (*ан тух, тухмал-ла мар, тухас çук*).
Глаголсене тупнăшăн – 1-ер балл, кашни аффикспа татакшăн – 0,25-шер балл, кашни тĕслĕхшĕн – 0,25-шер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.
4. *Çын (этем).* «Нарспи» поэма. К.В. Иванов.
1-мĕш ыйтава хуравланăшăн – 1 балл. Произведении ячĕпе авторне пĕлнĕшĕн – 2-шер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.
5. *Çил* – çул.
Пĕр сăмахне пĕлнĕшĕн – 2 балл. Иккĕшне те пĕлсен – 5 балл.
6. Очерк.
За правильный ответ – 5 баллов.
7. Амфибрахий, 3-х стопный, перекрестная рифма – абаб.
За определение размера – 3 балла, за количество стоп и способ рифмовки – по 1 баллу. Всего – 5 баллов.
8. 1) К. Иванов и Я. Ухсай; 2) Ф. Павлов; 3) М. Сеспель;
4) И. Яковлев, И. Максимов-Кошкинский; 5) И. Тукташ.
За каждый правильный ответ – 1 балл. Всего – 5 баллов.
9. Яков Ухсай.
За правильный ответ – 5 баллов.
10. Максимальный балл – 5 баллов.
Пурĕ пĕрле 50 балл.

**Региональная олимпиада по родным (татарскому, чувашскому,
мордовскому) языкам и литературе – ЧУВАШСКИЙ ЯЗЫК
2025-2026 уч. г. – Региональный этап – Ответы – 11 кл.
(продолжительность 180 мин.)**

1. *Тăри* – жаворонок, *çерçи* – воробей, *шăнкăрч* – скворец, *курак* – грач, *вĕлле хурчĕ* – пчела.

Кашни сăмахшăн – 1-ер балл (тупнăшăн – 0,5-шер балл, куçарнăшăн – 0,5-шер балл). Пĕтĕмпе – 5 балл

2. *Урамра хĕвел çутин асамлă кĕввине тăнласа çут çанталăк хаваслă таиш таишлат, ытарма сук юрă юрлат.*

Кашни аффиксшăн – 1-ер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.

3. *Чĕвĕлтет* – щебетать (чирикать, пищать), *сĕрле* – жужжать. **Кашни сăмаха тупса пуçламăш формăра лартнăшăн – 1-ер балл, куçарнăшăн – 1,5-шер балл. Пĕтĕмпе – 5 балл.**

Пуçламăш формăна тĕрĕс лартмасан 0,5-шер балл чакать.

4. Автор шухăшĕпе, çĕр çинчи пурнăç – пĕрремĕш хут, йывăçсем çинчи – иккĕмĕш хут. Çуркунне йывăçсем çинче те, иккĕмĕш хутра, ёç вĕрет: кайăксем йăва çавăраççĕ. Йăмрасем сарă кăчкă кăларнă пирки вĕсене сарă тĕс çапать.

1- мĕш ыйтăва хуравланăшăн – 2 балл, 2-мĕшне хуравланăшăн – 3 балл. **Пĕтĕмпе – 5 балл.**

5. *Сăвă* – сарă.

Пĕр сăмахне пĕлнĕшĕн – 2 балл. Иккĕшне те пĕлсен – 5 балл.

6. Развязка.

За правильный ответ – 5 баллов.

7. «Золотая колыбель» Г.Н. Волкова.

За каждый правильный ответ – 2,5 балла, всего – 5 баллов.

8. а; б; в; г; д.

За каждый правильный ответ – 1 балл, всего – 5 баллов.

9. 1) А.С. Артемьев; 2) М. Ильбек; 3) А.А. Воробьев;

4) Ю.И. Скворцов; 5) Г.Н. Айги.

За каждый правильный ответ – 1 балл; всего – 5 баллов.

10. Максимальный балл – 5 баллов.

Пурĕ пĕрле 50 балл.